

Министерство образования Республики Саха (Якутия) Муниципальное казенное учреждение «Муниципальный орган управления образования»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Бордонская средняя общеобразовательная школа»

Рассмотрено :
на заседании МС
протокол № 1 от «29» 08 2017г

согласовано:
заместитель директора
по учебной работе Спирова ЛН
« 29 » августа 2017г

Утверждено:
директор школы
Григорьев ВТ
« 29 » августа 2017г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА учителя якутского языка и литературы МБОУ «Бордонская средняя общеобразовательная школа» на 2017 – 2018 учебный год

Предмет: якутская литература

Класс: 10

Учитель :Павлова С.Н.

Количество часов в неделю: 2 часа.

Количество часов по программе: 68 ч.

Составлено в соответствии с программным требованием, учебник «Саха литературата» для 10 кл. якутской школы, рекомендовано Министерством образования Республики Саха (Якутия). / Авторы: Е.М.Поликарпова, В.С.Яковлев-Далан, Л.Ф.Молукова. Саха литературата. 10 кылааска ү³ рэтэр хрестоматия. Дь.: Бичик, 2003 – 376 с.

В тематическом планировании отражены подробно типы уроков, цели, справочные материалы, домашние задания

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе				
Дано уроков фактически				

Не выполнено (указать причину)				
--------------------------------	--	--	--	--

10 кылааска саха литературатын үрэтии түмүк ситиһитэ

1. Үрэнээччи билиитэ уонна сатабыла:

- Айымньыны билэр, ыйдир туугар кудуччу, сирдэн, сыныан, талан аатар;
- Булгуччу аатан билэр: сахалы суруллубут аан ма²найгы айымньыны;
- ма²найгы суруйааччылар А.Е.Кулаковскай, А.И.Софронов, В.В.Никифоров, Н.Д.Неустроев биирдии б³д³² айымньыларын, А.Е.Кулаковскай, А.И.Софронов олохторун кэпсээнин кытта дьү³рэлээн философскай хо´оонноруттан;
- П.А.Ойуунускай олоҕун кэпсээнин кытта дьү³рэлээн хо´оонноруттан уонна «Кы´ыл Ойууну», Эллэй, Күннүк Урастыырап хо´оонноруттан, Күндэ биир кэпсээнин, Эрилик Эристиин, Амма Аччыгыа биирдии сэ´энин, Суорун Омоллоон «Күкүр Уус» драматын;
- «Ааттара тиллибит» поэттар, суруйааччылар, И.Арбита, Алтан Сарын айымньыларыттан;
- Сэрии кэминээти литератураттан 3-4 автор 2-3-тү айымньытын;
- Били²²и суруйааччылар Н.Якутскай «Т³лк³» романын, Семен Данилов, Баал Хабырыс, Иван Гоголев, Петр Тобуруокап, Сергей Васильев хо´оонноруттан уонна биирдии б³д³² айымньыны; Софрон Данилов, Далан, Николай Лугинов айымньыларыттан биирдии романы эбэтэр сэ´эни; 3-4 эдэр автор 1-2-лии айымньытын.
- 10-ча хо´оону уонна 2-3 кэпсээнинэн айымньыттан бы´а тардыыны ыт³н аатар;
- классик суруйааччылар А.Е.Кулаковскай, А.И.Софронов, Н.Д.Неустроев, П.А.Ойуунускай олохторун уонна айар үлэлэрин толору, атын 3-4 суруйааччы олоҕун сүрүн түгэннэрин эбэтэр сорох айымньытын айыллыбыт историятын билэр;
- үрэппит айымньытын ту´унан сүрүн эбэтэр утарыта сыанабылы билси´эр, айымньыны ыйдиргэ, ырытарга ту´анар;
- саха уус-уран литературата сайдыбыт сүрүн түмүктэрин билэр; түмүк сүрүн уратытын, бэлиэ айымньыларын, олох хаамытын, уларыытын кытта ситимин ыйдир.
- суруйааччы сатабылын, айар стилэ, тыла-³³³ туох уратылаатын болҕойор, ыйдир;
- литература үрэтин сүрүн ыйд³бүллэрин, терминнэрин билэр, уус-уран айымньыны ыйдиргэ, ырытарга ту´анар;
- автор олоҕу анааран к³р³р ый³-санаата (мировоззренията) айымньытыгар к³ст³рин, ол арыллар сүрүн ньыматын ыйдир;
- литература үрэтэр уонна критикатыгар тахсар үлэ сүрүн к³рү²үн (монография, ыстатыйа, анаары (обзор), сыанабыл, реферат, о.д.а.), уратытын арааран билэр, айымньыны сыныан ыйдиргэ туттар, ту´анар.

2. Үзрэнээччи тылын сайдыта:

- сахалы ыраастык, ылбатайдык, санаатын саа'ылаан са'арар;
- уус-уран айымны к'рм'н, стилин туту'ан хо'оонноохтук, уус-ураннык аатар, кэпсиир (си'илии, талан, кылгатан, айан);
- бүтүн айымныны эбэтэр бы'а тардыны литература теориятын 'йд'бүллэрин ту'анан ырытар, сыаналыыр;
- проблемнай темага биир эбэтэр хас да айымныга оло'уран толкуйдаан, тойонноон 'йт'н суруйар;
- аахпыт айымныга, к'рбүт киинэиэ, спектакльга, видео, телевизор киинэтигэр, ойуулуур-дьү'үннүр искусство айымнытыгар, о.д.а. бэйэтин санаатын, сыанабылын этэр, суруйар.

10 кылаас. 68 чаас)

№	Уопсай тема	чаа'а	Бытыллар крнэ	Бытыллыбыт крнэ	Автор, аатыллар айымны	Үзрэтии сүрүн ис хо'ооно	Ту'аныллар литература	Дьиэиэ соруудах
1	Саха литературага суолт'рдигэр (25 чаас)	1	3.09	3.09	А.Я.Уваровскай (1800-1860) - сахалы бастакы уусуран айымны автор. «Ахтыылар»	Саха оло'о, духовнай культурата, тыла- ³ ' ³ , фольклора ³ рэхтээхтэр бол'омтолорун киинигэр. Саха суругун историятыгар аан ма'найгы уус-уран айымны. Айымны суруллубут историята, жанра. Саха сириин 19-с ³ йэтээти оло'тун дьи'нээх туо'ута. Тыйыс айыл'аны, дьон уустук сы'анын, бэйэ иэйиитин уус-ураннык си'илээ'ин. Стиль, тыл- ³ с уратыта.		Айымны суруллубут историята. Стиль, тыл- ³ с уратыта (и'итиннэри).
2		1	5.09.	5.09	А.Е.Кулаковскай - ³ кс ³ күлээх ³ л ³ кс ³ й (1877-1926) - саха уусуран литературатын ³ рүттээчи, б'л ³ ' ³ к-поэт, сырдатааччы, чинчийээчи.	А.Е.Кулаковскай - ³ кс ³ күлээх ³ л ³ кс ³ й (1877-1926) - Саха уусуран литературатын ³ рүттээчи, б'л ³ ' ³ к-поэт, сырдатааччы, чинчийээчи.	-Башарин Г.П. Три якутских реалиста - просветителя. Я., 1944, 1994. - Эрчимэн. «Ойуун түмүлүн» проблематиката//Арай мин умайбат буолуум. Дь., 1973.	Оло'о, айар үлэтэ (тирэх конспект)
3		3	10.09	10.09	«Ойуун түмүлэ» поэма	«Ойуун түмүлэ» - оччотоо'у кэм прогрессивнай ³ й ³ -санаата түмүллүтэ. Аан дойду норуоттарын сы'аннарын кү'нүгэр саха норуотун инники дьи'лэтин, олох тупсар	-Алексеев Е.Е. ³ кс ³ күлээх кү'мүскэлигэр	-18-25с. хо'-к ааты, 1-6№ -25-34с. 1-5№ -41-48с., бэлэмнэни
4			12.09.	12.09				
5			17.09	17.09				

6		1	19.09	19.09	А.Е.Кулаковской "Ойуун түмэлэ" поэматын проблематиката (ТСУ)	суолун ту'унан автор санаалара. Онуоха ойуун уобара'ын суолтата. Поэма сирин санаалара уонна били ² и кэм.	/Ыстатыйалармхому урунньуктара. Дь., «Ситим», 1993.	ТСУ
7		1	24.09	24.09	«Эй, сүрэх икки м ³ ккү ³ рэ» поэма	Поэт бэйэтин кэмин ты ² аан турар сирин боппуруостарын таарыйыта. Уопсастыба сайдытыгар сырдыкхара ² а күс хапсы'ыта. Айымныы жанрын уратыта, усулуобунай формата. Норуот тылынан уус-уран айымнытыттан сили'э, ситимэ.		55-56с. 1-10№- ³ йт ³ н сур. бэлэмнэн
8		1	26.09	26.09	Ки'и - Эй, Сүрэх икки м ³ ккү ³ рэ. ТСУ			
9		1	1.10		В.В.Никифоров - Күлүмнүр (1866- 1928)-саха	В.В.Никифоров - Күлүмнүр (18661928) -саха үрэхтээтэ, б ³ д ³ общественной деятель.	Возвращение Никифорова. Илин, 1992, 2 н.	Суруйааччы олоҕун кэпсээнэ

					үрэхтээтэ, б ³ д ³ общественной деятель			
10 11 12		3	3.10 8.10 10.10		«Манчаары» драма	«Манчаары» - ма ² найгы сахалыы драма. Суруллубут историята. У'уктуу темата. Манчаары баҕа санаата, оксу'уута. Олох суута. Автор сирин уобара'ы арийар уратыта. Айымныыга Манчаары монологун суолтата. Айымныы романтической тыына.		-I-III оонньуута, оруолларынан аа'ыга эрчиллии -III-V оонньуута, 73с. 1-6№ -аа'ы, ³ йт ³ н суруйууга бэлэмнэни
13		1	15.10		В.В.Никифоров «Манчаары» драмата уонна норуот номоҕо (ТСУ)			
14		1	17.10 22.10 24.10		А.И.Софронов-Алампа (1886-1935) - саха литературатыгар драма жанрын т ³ риттээбит суруйааччы	А.И.Софронов-Алампа (1886-1935) - саха уус-уран литературатын т ³ риттээчилэртэн биридэстэрэ, талааннаах драматург, поэт, прозаик. Саха сиригэр бэчээт, культура, театр сайдытыгар үтү ³ тэ.		Тирэх конспект
15 16 17 . 1	2 чиеппэр	4	29.10 31.10		«Олох оонньуура» драма	Драма философской-этичeskэй санаалара. Майгы-сигили, бэйэ дьылтатыгар, тулалыыр эйгэтэ эппиэттээх буолуу проблематын к ³ т ³ үрү. Драма уус-уран сити'иитэ.		-оруолларынан аа'барга эрчиллии -101с., 4, 10№ -120 с. 4,5,6,7№
2		1	12.11		Алампа. «Дьол икки сор икки» поэма	Норуот ³ йүн-санаатын, олоҕундья'атын философията. Поэма ураты тыла- ³ ' ³ .		-ейтен суруйуга бэлэмнэни -126с. 2,3,6№
3		1	14.11		«Баай - дьол дуо?» - ³ йт ³ н суруйуу			ТСУ

	□ КТА		19.11		А.И.Софронов «Барда», «Силлцики кэлсээнэ», «Манчаары» (драма), «Ұҫскээбит кэлсээним»			
4		1	21.11		Н.Д.Неустроев (1895- 1929) – саха уусуран литературан т ³ риттээчилэртэн биирдэстэрэ. «Ку’атан тыын» комедия	Н.Д.Неустроев (1895-1929) – саха уус-уран литературан т ³ риттээчилэртэн биирдэстэрэ. Прозаик, драматург. Бастакы комедиограф. Килци маастар.		Н.Д.Неустроев олоҕо, айар илэтэ – тирэх конспект
5 6 7		3	26.11 28.11 3.12		Н.Д.Неустроев «Ку’атан тыын»	Олох суолтатын, сыалын-соруун ту’унан санаа. «Муммут» ки’и убара’а. айымны жанрын уратыта. Тыл- ³ с элэгэ, силци’мнэ.		-оруолларынан аатарга эрчилли, 136с., 110№ -153с., 1-5№ - ³ йт ³ н суруйууга бэлэмнэни.
9		1	5.12		Саха литературатын		В.Н.Протоdjяконов	ТСУ

					т ³ риттээчилэр айымныларыгар «муммут дьону» к ³ рд ³ рци. Ёйт ³ н суруйуу		. Саха суруйааччылара. Дь., 1995.	
	КТА		5.12		Н.Д.Неустроев «Ыйда ² а», «Сэмэнчик»			
10	II. Уусуран литература олох тосту уларыйар к ³ нигэр. (16 чаас)	1	10.12		П.А.Ойуунускай – у’улуччу талааннаах суруйааччы, саха советскай литературан т ³ риттээчи. «К ³ 2мл ырыта».	П.А.Ойуунускай (1893-1939) – у’улуччу талааннаах суруйааччы, саха советскай литературатын т ³ риттээчи, революционер, общественнай деятель, учёнай.		Саха чулуу уола П.А.Слепцов – Ойуунускай – реферат
11		1	12.12		«Син биир буолбаат»	Революционнай охсу’уу романтиката. Норуот дьолун ту’угар ытык иэс ³ р ³ к ³ рэн этиллэрэ. Олоҕу, ки’и дьылтатын анаарар дири ² толкуй. Айымныга ритм бэлиэтин киллэрии, строка и’игэр дортоон дь ³ рэлэ’иитэ, тэ ² кээмэйдээх с ³ м ³ х эбэтэр к ³ 2мл строфа. Анафора.		158с., 1-6№, хо’оонноохтук ааҕы

12 13 14 1. 2	3 чиеппэр	5	17.12 19.12		«Кы'ыл ойуун»	«Кы'ыл ойуун». Автор, Кэм уонна Ки'и. Ұтү ³ -М ³ қи сы'янын к ³ рд ³ рү. Ки'и аймах му ² ур баҕата (к ³ ²мл олох, ³ лб ³ т-сиппэт анал) туоларыгар эрэл санаа, онно эрэннэри. Норуот уус-уран айар ньыматын поэмата са ² алы ту'аны. Реализм ханалытылаах романтизмы кытта дүр ³ рэлэ'иитэ. К ³ рүмлэни, ыраала'ын. Ұйэлэр символ уобарастара. Айымны жанра, тутула. Илбистээх тыл- ³ с, афоризм. «Кы'ыл ойууну» сценаҕа туруоруу историята.		«Кы'ыл ойуун» айымны оло ² хоҕо майгынныыр ³ рүттэрэ»-иһитиннэри оцоруу
	КТА		24.12 26.12		П.А.Ойуунускай. «Дьэбэрэттэн тахсы», «Александр Македонскай» «Ойуунускай к ³ рүллүбит ырыата».		КТА	
3		1	13.01		С.Р.Кулачиков-Эллэйсаха народнай поэта. «Саа уо'угар»	С.Р.Кулачиков-Эллэй (1904-1976) - саха бастакы народнай поэта. Олоҕун сүрүн кэрдиис кэмнэрэ. Публицист-хо'оннүт бы'ытынан уратыта.		Саха бастакы народнай поэта (и'итиннэри о ² оруу)
4		1	15.01		«Партизан у ² уоҕар», «Кытыа»	Эллэй лириказын сүрүн бэлиэтэ. Героической лирика холобура. Ийэр-куйар хо'он ураты стилэ. Тэ ² кээмэйдээх хо'ону салгы сайыннарар солун рифма, уобарас. Эллэй литературнай к ³ рүллэрин са ² алы сыаналаа'ын.		Хо'онноохтук ааҕы

5 6		2	19.01 21.01		А.А.Иванов-Күндэ «Иэдээннээх баҕа»	А.А.Иванов-Күндэ (1898-1934) - саха биир бастакы м ³ рэхтээтэ. Поэт, драматург, кэпсээннүт. Литература критигэ. «Кыра» ки'и уобара'а. Психологической ойуулаа'ын (ис сигили туругун) уратыта. Трагизм к ³ стүтэ, итэҕэлтэн т ³ рү ³ тэ.	Амма ҕыа. А.А.Иванов//Ки'индэ айымны. 1975. уонна Дь.,	Суруйааччы олоҕо, айар үлэтэ. дири ² этэн Ааҕы, ырыты.
7		1	26.01		А.А.Иванов-Күндэ «Күстээхийэ санаабыт», «Кэнэҕэски кэскил», «Ыллыр ырыам»	Са ² а олоҕу туту оптимизма, кэлэр кэскили ³ р ³ күрэн туойуу. Инникини ³ т ³ к ³ р ³ рг ³ холонуу. Ырыа - хо'он анала. Норуот айымнытын үгэстэригэр олоҕуруу. К ³ ²мл кээмэй, дүр ³ рэ тылы табан туттуу. Күндэ айымнытын араас кэм ² э сыанабыла.		ҕйт ³ н суруйууга бэлэмнэни
8		1	28.01		«А.А.Иванов-Күндэ кэпсээнигэр «кыра» ки'и уобара'а» - ³ йт ³ н суруйуу	ТСУ		ТСУ

	КТА			А.А.Иванов-Күндэ	Күндэ «Доромоонноох», «Хаарты'ыттар»			КТА
9 10 11		3	2.02 4.02 9.02		Г.В.Баишев – Алтан Сарын саха биир бастакы үрэхтээтэ. «Кы'ыл'эрт», «Эти'нээх ардах»	Г.В.Баишев – Алтан Сарын (18861928) – поэзията, прозата холоммут саха биир бастакы үрэхтээтэ. Ханалытан этии, ымпыктаанчымпыктаан ойуулаа'ын, уус-уран дьу'йи. Ураты тыл-с (са'а тыллар, тыл суолтатын кэ'этии, уларыты).	-Протодияконов В.Н. Алтан Сарын ту'унан. КЫЫМ, 30.04.1991. – Протодияконов В.Н. Саха суруйааччылары. Дь., 1995.	Г.В.Баишев-Алтан Сарын оло'о (чинчийи)
12 13 14 15 16	Саха литература тын уустара (17 чаас)	5	11.02		С.С.Яковлев – Эрилик Эристиин – у'улуччу талааннаах суруйааччы. «Кэриэс туолуута»	С.С.Яковлев – Эрилик Эристиин (1892-1942) – у'улуччу талааннаах суруйааччы, оло'хо'ут. Саха Островская. «Кэриэс туолуута». Са'а үйэ кимэн кириитин, олоххо «са'а ки'и» иитиллэн тахсытын уус-ураннык арийы. Сэ'эн сюжета, композицията. Айар стиль уратыта (уус-уран си'илээ'ин, мэтириэт, уустук тэ'нэбил, харахха к'ст'р хартына о'орон хо'уйуу о.д.а.).	Тобуроков Н.Н. Писатель корчагинской закалки. Я., 1979.	-231с. 1-5№ -240-249с. 1-4№ -266с. 1-5№ (1 талан)
	КТА			Эрилик Эристиин	«Маарыкчаан ыччаттара» (1942)	Саха литературатыгар аан бастакы роман. Рома'а эдэр ычат охсу'ууга бу'ан-хатан, иитиллэн, са'а олох дьоно буолан у'аарыллан тахсаллар.		КТА
17 18 19		5			Д.К.Сивцев-Суорун Омоллоон – саха народнай	Д.К.Сивцев-Суорун Омоллоон (1906-2005) – саха народнай суруйааччыта, Социалистической Ұлэ	Максимов Д.К. Пьесы Суорун Омоллоона на	-Суруйааччы оло'о, айар улэтэ. Аа'ы. – оруолларынан аа'арга

20 21					суруйааччыта. «Күкүр Уус» драма	Героиня, общественной деятель. Холбо'уктаа'ын норуот экономической, политической оло'ор, үйүгэр-санаатыгар, ис туругар дьайар кү'үн к'рд'ри. Драма проблематын били'и кэм'э үйд'ү'үн. автор сүрүн уобарастарын социальной типтэр уонна ураты дьыл'алаах дьон бы'ытынан арийыта. Национальной характер уонна са'а кэм. Тылыннан характеристика киэ'ник туттулуута. Драма үгүс үриттээх конфлига, уустук композицията.	сцене. Я., 1972.	эрчиллии -боппуруостарга эппиэт -Аа'ы, к/б, е/с бэлэмнэни, тылы кытта үлэ
----------	--	--	--	--	---------------------------------	--	------------------	--

22		1			Эйтэн суруйуу			ТСУ
23 1	4 чиеппэр	2			В.М.Новиков-Крнрик Уурастырап – саха народнай поета. «Сырдык киммит тыкпыт», «Кэркэчээн», «Сааскы кэрх сарсыарда», «Сурук», «Трил»	В.М.Новиков-Крнрик Уурастырап (1907-1993) – саха народнай поета. Айылта нарын-намчы хартыыната. Дотордоуу, сэмэй, ыраас таптал темата. Ки’и кэрэ иэйиитин, исти ² сы’янын хо’уйуу. Поэт поэзияны музыкаата чуга’атар сатабыла. Рифма эрчимэ. Дьэрэ дортоону табан туттуу. ³ лох м ³ рриттин тыл крм’нэн бизэри.		Крнрик Уурастырап олох м ³ рриттин тыл крм’нэн биэрэр талаана (и’итиннэри). –нойосуус
	КТА			Крнрик Уурастырап	«Бырасты, Кавказ», «Кэрэгэй», «Кэрх нуотай мутукча», «Уой, уолаттар олустар даҕаны»			КТА
2 3 4 5		4			Н.Е.Мординов-Амма Аччыгыя – саха народнай суруйааччыта. «Атааастабыл» сэ’эн	Н.Е.Мординов-Амма Аччыгыя (1906-1994) – саха народнай суруйааччыта. Ки’и личность бы’ытынан бэйэтин суолтатын ³ йд ³³ ’нэ, ирдиктик тутара. Олоххо ки’и миэстэтин, аналын ту’унан санаа. Дьон ³ йгэрсанаатыгар тахсар уустук, дири ² психологической уларыыны сатаан арыыы. Судургу сюжеттан дьо’уннаах уус-уран тимиктээ’и ²² э кэли.		-тирэх конспект -аабыы, к/б -320с. 1-9№ -334с. 1-9№ -Амма Аччыгыя дьон майгытын-сигилитин арыйар ньымалара
	КТА			Амма Аччыгыя	«Куйуур», «Мотуо»			КТА
6 7	Саха суруйааччыларын олоҕо суох буруйдаа’ын (10 чаас)	2			И.Е.Слепцов – Арбыта – талааннаах поэт, тылбаасчыт. «Му ² урданыы», «Ки’и у ² уотар», «Сибэлэрсоргулар»	И.Е.Слепцов – Арбыта (1914-1942) – талааннаах поэт, тылбаасчыт. «Таптыбын о’уордаах ыйда ² а», «Долгуннар» (поэма). Арбита лирикатын ураты тына (суггестивнай лирика). Ки’и аатын ³ р ³ тутуу. Санаа хааччата. К ³² мл – дьи ²	Иван Арбита. К ³ мис кррилгэн. Му ² урданыы /Хо’ооннор. Хомуйан о ² ордо, редакциялаата С.Руфов. Дь.,	-Олоҕо, айар улэтэ – аабыы, ырытыы, тылы кытта улэ
						олоххо уонна ыра санаата. Иэйии эгэлгэ араа’ын тиэрдэрсатабыл. Поэтической уобарас, суруйар стиль уратыта. Сонун кизби (форманы), тылы, уобара’ы туттарга дьулу’уу.	1993.	

8 9		2			Тыа Отоото – Кузьма Осипович Гаврилов (1890-1939). «Тыымпы», «Былыргы саха». «Отоолоох ыалтан онноотор уот иччитэ үрэр»	Саха мындыр үрэхтээтэ, суруйааччы. Былыргы саха олоһун хартыыната, натуралистической сиһилээһин.	К.О.Гаврилов. Айымньылар. Дь., 1994.	-аабы, дирицэтэн ырыты
10 11		2			Даадар – Ф.Г.Винокуров (1911-1949) –саа биллэн испит поэт. «Кэрэтиэн хоту сирим», «Мин ылым», «Ұрийэтэ».	Саа биллэн испит поэт. Баа санаа, дьылта үйдүбүлэ. Дууа, санаа иэйиитин истиһник, намчытык этии.	-Попов П.Н. Поэт Федор Даадар. Хотугу сулус, 1971, 2№. -Якутская Н.Г. Бар дьылларга (Ахтылар). Хотугу сулус, 1989, 3№.	-349с. 1-4№ -хооноохтук аабы. Хоононорго баа санаа, дьылта үйдүбүлэ.
12 13 14		3			Далан – Василий Семенович Яковлев (1928-1996) «Дьылҕа миэнэ» роман-эссе			-Тирэх конспект -Аабы, ырыты -«Ей- санаа кецулэ» - дирицэтэн ырыты -бэйэ санаатын суруйуу
15	Хонтуруолл уур үлэ	1			Хонтуруоллуур үлэ			
	Барыта 68 ч.							